

4. TÜRKİYE ÇEVRESİNDEKİ DENİZLERDE DEPREŞİM DALGASI OLAYLARI

Geçmiş yıllardaki depreşim dalgası olayları hakkında bilgi edinebilmek için tarihsel belgelerden yararlanılmaktadır. Ayrıca, kıyılarda yapılan kazılar ve jeolojik araştırmalar ile çeşitli kanıtlar elde edilebilmektedir. Güncel depreşim dalgası olaylarından hemen sonra da kıyılarda yapılan araştırmalar, gözlem ve ölçümlerle dalganın tanımlanması ve özellikleri saptanabilmektedir. Bu çalışmalar dalganın nerede, nasıl, neden oluştuğunu açıklamak için önemli bilgiler sağlar. Bu bilgiler kullanılarak, bilgisayar modeli yardımı ile dalganın oluşumu, hareketi ve kıyılardaki davranışları da modellenerek sonuçlar karşılaştırılır. Modelleme yöntemi, geçmiş yıllarda oluşmuş ya da gelecekte oluşabilecek depreşim dalgalarının hareketleri için çeşitli senaryoları incelemek amacıyla da kullanılmaktadır.

Türkiye çevresi denizlerde tarihsel depreşim dalgası olayları ayrıntılı olarak Ambraseys, (1962), Papadopoulos, (1999) ve Altınok, Ersoy (2000) de verilmektedir. Buna göre son 3000 yıl içinde, Anadolu çevresi denizlerde 90 adet depreşim dalgası olduğu tarihsel kayıtlarda yer almıştır Altınok, Ersoy (2000). Ege denizinde son bin yılda 35 adet tsunamiye ait bilgi Ambraseys, (1962) içinde listelenmiştir. Kataloglar, basılı eserler ve tarihsel belgeler üzerinde bugüne kadar yapılan inelmeler ve arşiv taramalarında, çoğunluğu İzmit ve Gemlik körfezleri, Kapıdağ Yarımadası, İstanbul ve Gelibolu kıyılarında yoğunlaşmak üzere Marmara Denzinde tarih boyunca 30'un üzerinde depreşim dalgasının oluştuğu saptanmıştır. (Altınok ve Ersoy, (2000), Altınok, Yalçiner, Alpar, Ersoy, (2000)).

1996 yılından beri çeşitli alan çalışmalarında Didim, Dalaman, Fethiye kıyıları, Santorini, Rodos ve Girit adalarında ve ayrıca 2000 yılında ise Marmara çevresinde TUBITAK INTAG 827 desteği ile kıyı araştırmaları yapılmış ve bunların bazılarında ise kıyılarda kazı yapılarak zemin altında deniz orijinli

malzeme içeren kum katmanları aranmıştır. Alan çalışmalarında, geçmiş yıllarda oluşmuş depreşim dalgalarının bazılarının izleri birkaç yerde bulunmuştur. Katmanların yükseklik ve kıyıdan uzaklıkları değerlendirilerek, depreşim dalgası tırmanma yüksekliği ve kıyılardaki ilerleme uzaklıkları, organik malzemeler üzerinde yaş saptamaları yapılmıştır.

Bu çalışmaların sonuçları bu Raporun 8. inci Bölümünde özetlenmektedir.